

24

23-2-70

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

91.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

25 Ιανουαρίου - 5 Φεβρουαρίου 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)... Μάκρες.....
(παλαιότερον ὄνομα: δὲν ἔρχε....), Ἐπαρχίας Καινουργίου
Νομοῦ... Ηρακλείου - Κρήτης (Γορτίου).....
2. Ὄνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Χρίστου
λακῆ Νικολάου... ἐπάγγελμα διδάσκαλος.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις ... Μάκρες - Καινουργίου - Ηρακλείου
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... 9.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον ... Ταμπακάκης - Αἰριστείδης..
... τῶν Νικολάου.....
ἡλικία... 73..... γραμματικαὶ γνώσεις Ἀπόφοιτος Δημοτικῆς
(τετραθέσιον τῆς ἐποχῆς ἐκείνης)... τόπος καταγωγῆς Μάκρες....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προσωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων ; 3.....

Ὑπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα ; ἔκλεισσαν κατὰ χρονικὰ διαστήματα.

- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ.

Ἀνήκον εἰς φυσικὰ πρόσωπα (χωριανοὺς).....

- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του ; Μέρος τῆς περιουσίας διανέμει εἰς τὰ.....

τέκνα του καὶ τὴν ὑπόλοιπον κρατεῖ ἑμὶ ἐν ἑξέτι τῆς ἐποχῆς τῶν

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; .. Οἱ πλείεσται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ ὀλίγοι εἰς τὴν κτηνοτροφίαν

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; .. Ναί

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; .. καὶ ὡς ἄτομα καὶ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειαν των

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημα-κατόροι κλπ.) Σημακατόροι Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; .. Ἀχρόται πτωχοί

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα) Εἰς εἶδος ..

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τουρητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἄπο ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; .. Ναί ἐποχικῶς διὰ τὸ θέρισμα καὶ ἡ ἀμοιβὴ ἦτο ἡμερομίσθιον εἰς εἶδος

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; .. Ὀχι

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; ... εἰς χετοκικὰ χωρία

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς ὡς ἐργάται. Ναί .. ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), παραματευτάδες (ἔμποροι) κλπ. ;

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμῖας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ...

...Μέ. ζωϊκὴν κόπρον καὶ μόνο. Ἐλαιοδένδρ.
...ἢ. δερμῆλια.....

- 2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... 1928

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ... Ἀπρ. τὸ 1945

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖας κατεσκευάσθη τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ... ἐχρησιμοποιεῖται καὶ μονόφτερο καὶ δίφτερο. Τὸ μονόφτερο εἰς ἐπίπεδα χωράφια. Τὸ δίφτερο εἰς πλαγιὰ.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον μετὰ τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. Χεράφονι	4. Ὑγί	7. Σταβάρι	10. Κατάκλις
2. Νέχερη	5. Στήνα	8. -	
3. Παρούτι	6. Σπάρδη	9. Γούλα	

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ... 1955
- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ ... Διεύκελ. χειρ. μηχανισμ. δι. 2 κ. κ. α.

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν)... ~~φ~~.....

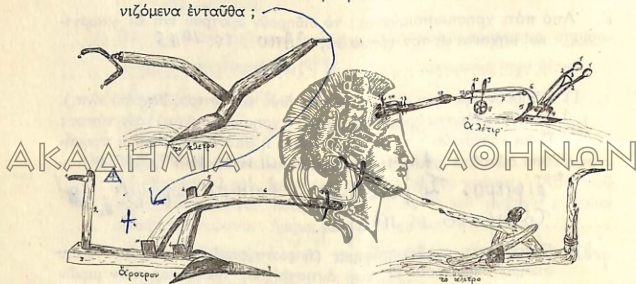
5) Μηχανή ἄλωνιςμοῦ... *παιθ.ο. 1956*.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον

... *ἐξιδμοσι ψυχίῳι καλοικοι. χωρίῳν. καὶ...*

... *μὲ... ἐναρκάησιν. καὶ ἐξ. ἐν. γεωργίαν*.....

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ὑπογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. <i>χερ. χόνι</i>	6. <i>Γούλα</i>	11.
2. <i>Νέχερη</i>	7. <i>κοιλημείδι</i>	12.
3. <i>Ποδάρι</i>	8. <i>Παρόνθια</i>	13.
4. <i>Παφῆνες</i>	9. <i>εὐνί</i>	14.
5. <i>Σπάθη</i>	10.	15.

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

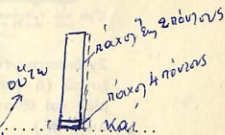
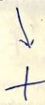
(Ἐὰν ὑπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησιν).

- 4) Τὸ ὑνὶ. Τὸ ὑνὶ τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς
διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν ; δηλ. τῶν
χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὑνὶ (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν
εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

ἡ.π.ο. μιᾶς μορφῆς.. ὁλων. γυν. εἰδῶν. γυν.

χωματερῶν.

...ὁμοιον. μι. γὰ. πρῶτο (+) καὶ ἰσῶν.

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;

εἰς τὸ κάτω μέρος. ἔχει καὶ ἐν τῷ ὀπίσθῳ.

- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξυλοῦ ἢ σιδήρου;

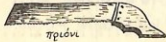

ἡ.π.ο. γυν. ξυλοῦ.

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαῖ κλπ.)

ἡ.π.ο. γὰ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἐμῆχα.

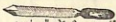
καὶ ξυλοφαῖς.

πριόνι

ἀρίδα

ρινὶ ἢ ξυλοφαῖ (ἀρνάρι)

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζεугάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *Βόες, ἡμίονοι, ὄνοι*
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν; *δύο*
- 9) Διὰ τὸ ζεугάρισμα μὲ δύο ζῶα ἢ το (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός; *ΝΑ!*

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύλες, πιζεύλια κλπ.).

Εἶναι καὶ σημεῖο ὅτι ὁ παλαιότερος διὰ τὰ μέγιστα καὶ εἰς τὰς ἐξέχουσας ἐξέχουσας, καὶ εἰς τὰς μέσας καὶ τοῦ λαοῦ (3) καὶ τοῦ λαοῦ ἀμαξίλια καὶ δύο χιμαῖα πᾶσι ζέχον ὑγιεινὰ

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαιτέρως τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. *Ὁ τοῦ ζεύλου εἰς σχῆμα ὕψους (U)*

- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ: λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε αὐτόν).

λέγεται... λοῦρα καὶ... ἔχει ὡς τοῦ... ὁ σχῆμα καὶ προσδένεται ὡς τοῦ...

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου; *Πάντοτε μὲν δύο καὶ σπανίως ἑνὶ*
- Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις τοῦ (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον; *ὡς τοῦ...*

31 διὸ φωνήσατε καὶ τὴν ψυχὴν

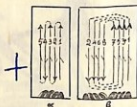
α) Ποιος ὠργωνε παλαιότερον (ἢ σημερινόν); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος). 2) γυναῖκα. 3) ὑπηρετὴς. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν πότον σας.....
.....Ο Ἄνδρας ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ.....

- 7 —

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα (α);

..Παλαιότερον ὡς τοῦ κατωτέρω σχεδιαγράμματος (α)..
 ..Σήμερον καὶ με τοῦ σχεδιαγράμματος (α) καὶ (β)

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπαρὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὲς ἢ σπορίες, νταμιες, σιασιές, μεσδράδες κ.λ.π.);

Ναι

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά); με αὐλακιάν; Ναι

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιηταῖ ἀροτρον; Σ.ε. Παλὺ. Σπιμιλινῆ. Σαράμη

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὕνι: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

Καθέτως

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων.

...ἐξ ὅλα τὰ ὀργώματα.....

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

Ἐγίνοντο ..τέσσερα.. Τὸ πρῶτον.. Ἰανουάριον ἢ Φεβρουάριον καὶ.. λέγεται.. ἄρσενον.. Τὸ δεύτερον.. Ἀπρίλιον ἢ Μαΐον καὶ.. λέγεται.. διβόλισμα.. Τὸ τρίτον.. Ἀύγουστον ἢ Ἀπρίλιν Σεπτεμβρίου καὶ.. λέγεται.. ἄρσενον.. Τὸ τέταρτον.. Τὸ Φθινόπωρον καὶ... γίνεται ἡ σπορά.

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Γίνονται μὲ δύο ὀργώματα καὶ τὰ δύο τούτα.. Ἀπρίλιον.. Τὸ πρῶτον.. ἄρσενον.. Τὸ δεύτερον.. σπορά.

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ νάπανσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

Δύο.. ἐξ ἑπτά.. ἔτη.....

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; ..ὡς.. ἄνωτέρω.. ἔγραψα με

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; ..εἰς τὸν ἄχρον...

μεταξέρισαι μὲ δάμκα καὶ ἐξ αὐτοῦ χερσὶν ὁ φανερόν.. ποδάρην ἢ κληῖον.. μαντίλα.. ἡν ὁποῖα ἔχει εἰς ἑαυτὴν μέσων διακενῶν καὶ σκορπίζεται εἰς βυθόν

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρην, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕψος κατὰ τὴν ἀροτρίαν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῇ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ;

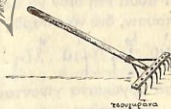
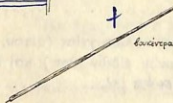
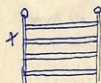
+ Μὲ ἑλλειψοειδῇ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου....

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργανον ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); + Γίνεται μὲ ξύλινα κεντρὰ τοῦ ὁποῖου ἀντικαταστήσει τὸ κεντρικόν καὶ τὸ ἑξῆς.

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

.. Εἶναι. κορμά, κ.τ.ά.π.α.

.....

.....

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργανον καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

ζυγγινῇ. ἢ ξίνα. πρόσωπα. καὶ ἐκαλοῦντο. φαμέχ.σ. ἢ δούλας. ἕκακὴ βοσκίωσις, εὐλίστη. περῶν. κ.τ.π..

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους.

ἢ τὰ χυμῖμα καὶ βοσκίωσις. ἢ ἐπίπλο. ἢ σπορά γίνεται διὰ χυμῖμα. διὰ πείλαια καὶ ἐν εὐλα. ἢ ἄπρινα.

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφᾶς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά. εἰς. ἀφρουν. εἰς....

ἢ εἰς. ὀπαῖον. ἢ κοινὴ πείρει. δι.τ.η.κ.

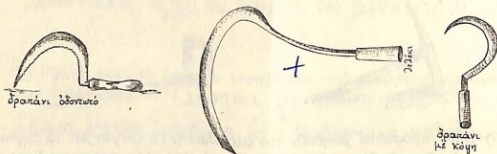
- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων ἔσπερνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως. ἢ φ.υ. γ.ε.ύ.σ.ν.τ.α. εἰς. αὐλάκιφ.

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)
 ... Μὲ δρεπάνι

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....
 ... ἦτο καὶ εἶναι, ὡς τὸ ἀνωτέρω διασκευαῖ
 ... εὐκρινέστερον δρεπάνι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΟΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). Μὲ δρέπανα

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....
 ... ἦτο ὁμαλὴ

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....
 ... ἡ χειρολαβὴ του ἦτο ξύλου καὶ τὸ λέγουν
 ... ἡ χερί ... ὁ σιδηρεὺς εὐκρινέστερος ... ἐν εἰς
 ... ὀνομασία

- 5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα· (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.) ..Τ. ἐκκρίζεται. αἰθιρουργοί. οἰτιμὲς. ἔμενον
.. εἰς. χωρὶς. ἢ καὶ. βέ. πρὸ. λ. εἰς......
- 6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μετὰ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσης καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθίων) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) ..Ἦτο. παλαιότερον. ἔν. χεῖρας. καὶ.
μόνο. διὰ. ὀσπρία. ὑπεράς. ζώων. καὶ. ὁ. θερισμὸς. μετὰ. τὰς. χεῖρας.

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μετὰ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. ..Εἰς. ὕψος. 10. 20. ὑψωμένων. εἰ. καὶ.
.. ἐδάφους......

- 2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί με τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).
.. λέγονται. παραρριζήσας. ἢ. ἀραβασχίδας.

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραχμῆς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα;
.. οἱ. ἴδιοι. οἱ. θερισταί. ἀποθέτουν. ἐπὶ. τῶν. ἐδάφους.
.. καὶ. δράγματα......

- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)
.. Τοποθετοῦνται. 4-5. δράγματα. μαζί. Αἱ. κεφαλαί.
.. τῶν. εὐρίσκονται. εἰς. τὴν. ἰδίαν. κατεύθυνσιν. εἰς. τὸ.
.. βίτον. καὶ. κριθὴν, εἰς. βρώμην. διασταυρῶνται.

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχού κα-
λούνται ἀγκαλιές.

... λέγονται. ἀγκαλιές.

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ;

.. θερίζουν. ἄνδρες καὶ γυναῖκες. Ἐκ χειρὸν κῶν.
.. χωρίων πολλὰ καὶ ἄρχοντο θερισταί. καὶ ἰδίως.
... γυναικες.

- 2) Πώς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρήμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν).

? Ἡμεῖς βούτο με ἡμερομίσθιον. Ἡ ἀμοιβή ἦτο εἰς...
.. εἶδος. Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ.
.. Τὸ ἡμερομίσθιον λέγεται μεροκάματο καὶ...
.. ἡ παροχὴ φαγητοῦ λέγεται ταῖς τικῶν.

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπῳσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;

.. Δέν ἔφερον εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύλαξιν...
.. τίποτε... Ἐπίσης δέν περιεβάλλοντο τι εἰς...
.. τὴν μέσσην αὐτῶν σώματος.

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

Μάλιστα ἐν τῶν ἡμερῶν τῆς ἐβδομάδος
Τρίτη ἢ Σάββατο. δὲν ἀρχίζει ποτὲ ὁ θερισμός....

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.

Ἐτραγουδοῦσαν, ἀλλὰ ὅχι ἐκεῖνὰ τραγούδια
Ἄλλα... μαντινάδες (δίεχικα ἢ ῥίμικα).....

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ με τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυροὺς ἢ ψάθας, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι εἶδη.

Λήγουν εἰς τὸν τελευταῖον θερισμὸν ἀγρὰν καὶ μάλιστα εἰς τὸ τελευταῖον μέρος. Βλίχα...
στάχυα καὶ λέγονται... β. π. α. θ. ῥι... ..

Ταῦτα γίνεται τροφή τῶν βίων. Νεφροὶ ἐν τῶν κατ' οἰκίαν (θεριστῶν) ἑξέρχον τὰς δάχτυς σταυροειδῶς καὶ ἔπλεμον ψάθας τὴν ὁποίαν ἐκρεμοῦσαν εἰς εἰκονοστάσιον ἢ εἰς ἄλλο μέρος τῆς οἰκίας τῶν.

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχυῶν.

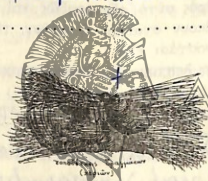
- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχυῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Τὸ δέσιμον τῶν θερισμένων σταχυῶν ἐγίνετο τὴν ἴδιαν ἡμέραν, ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν.....

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε ; Τους παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδένοντο· με κοινὰ σχοινία, με σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Τὸ δεμάτιασμα ἐγίνετο ὑπὸ ἀνδρὸς, ἄλλοι θεωρεῖται
μεταφέρουν. Τίς ἀγκαλιές καὶ τίς τοποθετοῦν ἐν τῷ
δεμάτι. σταυροειδῶς. Ἐδένοντο δὲ ἢ μὲ κλωρὸν
παρτόν, πᾶν τὸ λέγουν δεματικό, ἢ καὶ μὲ θάμνους
? εἰς γὰρ καταλήγουν στάχυν. ? ἐργαλεῖο τι...
... ἔν. ? ἐργαλεῖο μοποιεῖτο.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συγκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συγκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

? Ἐν τῷ π. ἀγρῷ καὶ εἰς διάφορα μέρη αὐτοῦ...
... συγκεντρώνοντο. Ἄνὰ τέσσαρα δεμάτια. Ταῦτα
? ἐμάναν. Ἐνὰ φορτίον, τὸ ὁποῖον λέγεται χαμάρι.
... δύο ἐν δεξιῶν καὶ δύο ἐν ἀριστερῶν. μὲ κλωρὸν εἰς.
Τὸ μέσον δὲ αὐὰ ἐβέλδον τὸ ῥῶν πρὸ φέρωειν

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

- Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς... Πότε ἀρχίζε
 ἢ καλλιέργεια δένδρων καὶ ἄλλων ἐρυθμένων...
 καὶ οἱ γυνεῖς τῶν κῶν κερώντων. Γίνεται ὅσο φορὰ
 τὸ ἔτος. Τὸ πρῶτον φθινόπωρον Μάρτιο διακατοικιανέες τὸ
 δεύτερον Ἀπριλίον ἢ Σεπτεμβρίου διὰ χειμῶντες
- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάσιμο) τῶν γεω-
 μήλων ἀπὸ τοῦ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
 ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
 ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
 φωτογραφίαν... Ἡ ἐξαγωγή γίνεται μετὰ σκαπάνην...
 καὶ μὲ ἄροτρον εἰς μέρει... Ἡ σκαπάνη
 τὴν λέγουν σκαλίδο καὶ κενεμοποιεῖται...
 εἰς βλάστησιν μικρῶν ποσειδωνίων...

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
 χειμῶνα μετὰ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν
 ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
 κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ...
 Ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα ἐγι-
 νετο μετὰ ξηρὰ χόρτα (σανόν, τριφύλλι,
 βίκον) δέν ὑπῆρχον...
- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μετὰ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
 σαν κ.ἄ.). ... Παλαιότερον δέν ἐθερίζετο λόγῳ...
 (Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας)...
 μετὰ ὑπάρξεως ἡμέραν καλλιέργειας καὶ θερίζεται
 μετὰ δρέπανον καὶ θέρειμον...
- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
 ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
 κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας)

Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δερματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

... Μεταφέρονται εἰς τὸ ἀλώνι

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμόν δερμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρὸν ὡς ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως;

Λέγεται θεματὰ καὶ τοποθετοῦνται εἰς βερέζην
μέτ' ὑψοῦ τριῶν τοσούτων θεματίων

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι;

Ναί. Ὁ χωρισμὸς τοῦ καρποῦ ἐγένετο πάντοτε
ἐν τῷ τῷ ἀλώνι

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; ...

Κατασκευάσθη ἐξω τοῦ χωρίου...
πρὸς τὸν ποταμὸν καὶ εἰς μερὴ ἔχοντα καλὰ ἄνδα
τοῦ ἀνέμου τοῦ ἰσχυροῦ

- 5) Τὸ ἄλῳνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἄλῳνισμα καὶ πότε λήγει ; Ἄρχεται
τέλος ἰαννίου μέχρι τέλους ἰαννίου, ἀναγνώστη
τῆς ἐφημερίδας ποσὶν ἡμερῶν.

- 7) Εἶδη ἄλῳνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματᾶ-
λῳνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλῳνο (με δάπεδον
ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστων καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) .. Τα ἄλῳνισμα εἶναι ..

ὅρα καὶ τοιοῦτον ἐκαστὸν με δάπεδον ἐκ χώματος :

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἄλῳνι ἐκάστων ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
ἄλῳνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματᾶλῳνου· καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, με τηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνηθὺς διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων) ... Ἐπισημαίνεται με καθαροὺς καὶ

καὶ ὑγιεινὸν τὸ δάπεδον καὶ τοὺς τοίχους.
με καθαρόν βοῶν μέλλον

- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἄλῳνιου καὶ ἡ ἐνάρξις τοῦ ἄλῳνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; Ἡ ἐνάρξις

δεν ἔχει ὑποδείκνυν ἡμέραν

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἄλῳνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἄλῳνίστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλῳ-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.

Ερωτάω, πόσοι, δεν χρησιμοποιούσατε Ε.Σ. 161
1609 ΕΔΕ

- 11) Πώς γίνεται το άλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
ήσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυραποποίησιν τῶν σταχυῶν διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἁλω-
νιοῦ ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στήγερός,
στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦν εξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

- β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἄλωνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἄλωνό-
 στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειάς,
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἄλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἄλωνιοῦ. Τὰ ἄλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεде-
 μένα εἰς σειράν διὰ σχοινοῦ, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειὰς περὶ τὸν
 λαιμὸν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἄλωνισμὸς κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες και σχετικας φωτογραφιας η ιχνογραφηματα).....

Δ

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμού διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχυῶν διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἦλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχυῶν τούτων;

Ἐδῶ. πάντοτε. ὁ ἀγωνισμὸς γίνεται μετὰ μηχανισμόν, μέσον τοῦ ἑδῶ. ξέγκου. βωλόσυρος, ὅστις ἐξ 26 κατω μέσων. φέρει ἀποσχίδας. κυμαροῦ λίθου, τοῦ ξέσκου. ἑδῶ ἀνύκτα ἢ καθεστὰ μετὰ λίθινὰ ἐλασμάτα. τοῦ γὰρ λίθου βαρυνόμενα. Ὁ βωλόσυρος ἐφαρμόζεται ἐν τῷ ζυγῷ. ἐξευγμένον ζώον καὶ σύρειται κυμαρὸς ἐντὸς τοῦ ἀγωνίου. Εἶναι ὡς ἄνω διὰ + κυμαρὸν ἐκδ. ἀξία 1,60 x 0,7 x 0,80
Ὅλα γὰρ δημητριακά ἀγωνίζονται μετὰ 20 ζώων.
εν

δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;.....

Ἀρχίζει ἀπὸ 8-9 πρῶν ἡ. ὥρα καὶ τερματίζεται
πρὸς 5 ἀπογευματινὴν περίεον.....

12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): Χρησιμοποιεῖται τὸ διχάλι, τὸ δικούλι καὶ

λειτουργοῦν καὶ τὰ χαχάλι.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόππους στάχυν ;... Ν.Α.Ι.....

14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτὴν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

ΝΑΙ... Τὸ λεγόμενον βουκέντρι κατασκευάζεται ἐκ ξύλου καὶ
ἐκ τῶν ἄκρων φέρεται καὶ ὁ δα.....

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἑνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἑνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν. Λέγεται δούλα καὶ ἐντὶ ἀλωνταί. 5-7 ἡμερεύει πλείον......

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα) ... Λέγεται μάλαμα......

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με' ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικὰ ἀλωνισταί (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τορπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνισταί καὶ ἀγωγιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βοδία ἢ αἰγὰ καὶ ἀνέλαμβανον τὸν ἀλωνισμὸν. ...

Ἀγωνίζε. ὁ ἴδιος γεωργός με' ἰδικὰ ζῶα. ἢ αἰ......

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με' ζῶα καὶ με' ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους. π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με' χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με' ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Ναι. Ἐν γὰρ τῷ κοπάνισμα με' χονδρὸν ξύλον. ἢ ἄν. κόπανον......

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πλάτος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; Λέγεται

κόπανος καὶ μαλακυνάριον ἐν ξύλῳ. παραλάν. ἢ ἄλλου δένδρου, σχῆμα κυρτημοῦ, μήκη 0,50 μέ. διάμετρο 0,08

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλὴν;
 Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου;
 (π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.). Ἐγένετο εἰς ἀλώνι. Ἡ χρῆσις...
 τὸν γίνεται εἰς ψυχανθῶν (φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.) καὶ...
 σπινθῶν ἐξ εἰδικῶν

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
 τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
 ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
 Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
 παραγωγῶν; Τὸ κοπάνισμα ἐγένετο ὑπὸ 1-2 αὐτῶν
 μελ. τῆς οἰκογενείας καὶ μόνο διὰ μικρὰ ποσότητα
 ψυχανθῶν ἢ καὶ εἰδικῶν.....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
 Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
 στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
 Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

Ὁ. ἀτάκτες διὰ τὸ κοπάνισμα. ἐπηρεάζονται ἐν τῷ
 τῶν ἀγνῶτων τῶν ἐρδύκων εἰς τὸ ἐδάφος. Ὁ φάρος ἀπὸ
 ἔκαστου μοποεῖτο σπῆν(ω) καὶ ἐν μὲν ἀποδύλ(η) π. γ. ἐν ἡ γκαρ(α)ῶν
 καὶ τῶν βασιλ. μέν. ἐν ἀποχάριβιν. τῶν μαρ(α)ῶν

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; Ἐν τῷ ἀπὸ τῶν
 (μαρ(α)ῶν) καὶ μέν. κατὰ τὸ ἀλώνισμα τῶν φῶν

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπινοήθη (πρόσωπον, συνεταιρισμὸς κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.
 λέγεται μάλαμα καὶ σωρεῖται
 μετὰ τὸ θρινάκι . . . ὡς τὸ μαλῶμα σχεδιαγράμμα τὸ ἐμφανισθῆναι
 σὺν

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο. *Ὁ σωρὸς περὶ*

λίχνισμα. ἔχει ἐκὼμα. ἐρίμκη. καὶ λέγεται λακκί. Ἐπ' αὐτοῦ δὲν μαρμαρώνεται τὸ πορπὲ.

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο. *Γίνεται μ.ε. τὸ*

θρινάκι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνῶ (ἀνεμίζει)· ἀνδρᾶς, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Λιχνού. καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες. βοτ. γόας. κορχεν εἰς.

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δευτέρον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Λέγονται κοντύλια καὶ ἀποχωρίζονται μ.ε. λ.α. ἐν ἀρέθρῳ. Ἐδῶ δὲ γίνεται φεύγερο. ἐδῶνιωμα. ζῶν. κωνόρυτιον. Ἀλλὰ μόνον μ.ε. βωλόβουρον.

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δευτέρον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο .. *Γίνεται καὶ κινῶν. ἀπὸ καὶ τὰ
 παρὰ το. δελωνιερὸν. λέγεται. ξεβαβούλισμα καὶ
 γίνεται. ἐξ. ἐτῶν. κριθὶν καὶ βρώμην.....*

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμένοντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

*..Γίνεται ὑπὸ γυναικῶν. μετὰ σάρωθρα, ὅτι γίνονται
 παρὰ τοῦτο, κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἐπίκου καὶ...
 μετὰ βολίστρη.....*

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σάρωθρον, ἢ δι' ἄλλαν μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων μετὰ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μετὰ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους : βολίστρη, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

Οἱ κόκκοι ἀποχωρίζονται ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ
τὸ λιχνίσμα ὅποτε ὁ χνεμὸς ἀπομαρύνεται τὸ ἄχυρον
καὶ μένει ὁ κομὸς. ἢ ἐνδὲς δὲ δοκινίου γίνεται ὁ
χωρισμὸς τῶν ἄχυρων ἀπὸ τοῦ μείγματος

- 7) Ὄταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ;
Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυ-
ρὸς ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποῖα ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται
κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος
(θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς
τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ;

Γίνεται σωρὸς καὶ σωρεύεται μὲ ξύλινη παλάμη.
Πρῶτον γίνεται σωρὸς μὲ τὴν παλάμη καὶ γίνεται
εἰς τὴν βάσιν τοῦ σωροῦ ἕνα κύμα. Μετὰ ἐμπήγνυται
τὰ θρινάκια, παλάμη καὶ παρόμοιοι. Ἐπειὰ ἐραμο-
λυνθεὶ προσκύνεται καὶ ἀσπάζεται. καὶ τὸ σωρὸς ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ

- 8) Ἀλλὰ εἴ τιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.)
εἰς τὴν ἀποθήκην. Ο.Χ.Ι.

γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως
εἰς τὸ ἁλώνι; π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια.
Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἁλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο
ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἵπραξιν ὑπὸ τοῦ
δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις ὀκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας)... *κατεβάλετο*.

ἢ δεικνύει ὁ δοκιμαζόμενος ἢ ὁ κριτής ἢ ὁ μαθητὴς...
τοῦ κορυφίου ἐγένετο μέγεθος φρεσίν (ἴδε παλιὴν ἐκδοχήν) καὶ
λέγετο μούφουρι χωρητικότητος) εἰς εἶλον 15 θυαδίων ὁ μούφουρις
λεγόταν («Μουλεφίμης»)

μυσοκοίλι

κούτελος

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερου μέτρου τῶν δημητριακῶν (ὄνομα,
χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν) ... *λέν... κατεβάλετο... ἄλλα βάρη...*

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνηθείας) *ἀπεθηκεύετο... εἰς καδὺν καὶ πιθάρια*

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; Εἰς ἀποθήκην, ἢ ὅποιον λέγεσαι.
Ἀχειργιώνου καὶ τοῦ ἐκείνου χωρίου......

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τῶν καλυτέρων στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ;....

Ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου γίνεται μετὰ τοῦ ἀλώνισμα
.....

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύνων,
τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Μετὰ τοῦ θερισμοῦ γίνεται πλεκτὴ ἐκ σταχύνων ἐπὶ τοῦ τοίχου.
ἐκείνη τὴν ἡμέραν τὴν παρασκευάζει ἀναρτᾶται εἰς εἰκονοστάσιον

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον ἀκαπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .. λέγεται πλέγμα

καὶ φυλάσσεται ἐπὶ τὸν ἀκαπὸν ἐπὶ ἓνα ἔτος καὶ περὶ τοῦ χρόνου

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Γίνεται τὸ θράβον τοῦ Μ. Σαββάτου......

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

Ἐκείνη τὴν ἡμέραν. ἀπὸ τῆς 9 π.μ. ἕως 12 μ.μ.
ἀπὸ τῆς 12 μ.μ. ἕως 1 π.μ. μετὰ τὴν ἑσπέραν.
ἢ τὴν ἑσπέραν εἰς τὴν ἐκκλησίαν κατὰ τὴν ὥραν
ἐν ἡμετέρῃ

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....
λύδρας

β'. 1) Ποιοὶ ἀνάπτουν τὴν πυράν; παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος;.....
τὴν ἀνάπτουν παιδιὰ ἐκνήδως

2) Ποῖος ἢ ποιοὶ συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν; "Αν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος; *τὰ συλλέγουν..*
παιδιὰ, ἄλλα μὲν τὰ φέρουν ἐκ τοῦ ἀγρίου, τινὲς
αὐτοὶ ἄλλα τὰ ἐκ τῶν ἔκτο. ἄλλοι οἱ κλέβουσιν ἐξ ἀγρῶν

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)
αὕτη γίνεται ὑπὸ τῶν παιδιῶν διαλείπει
ἡμῶν τιν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ξόρκια, ᾠσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

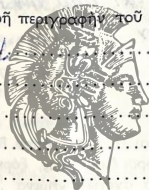
εἰς τὴν ἀνδραγική... μερικὲς φορὲς πηδῶν
οἱ νέοι

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἡ καταγραφή τῶν κατωτέρω ἔγινε ἀπὸ
τὴν ευφύνην πού εἶχα μὲ τὸν Αἰριεῖδην
Νικολῆν Ταρπακᾶν κατόπιν συνει-
σθεσμῶ Μακρῶν Κοινότητος Μορονίου
(Ἡρακλείου Κρήτης. Οὕτω εἶναι ἡμεῖς,
73 χρονῶν γεννηθεῖς τὸ ἔτος 1897 καὶ
εἶναι μόνιμος κάτοικος (ἐκ γεννηθεῖς).

Ἡ καταγραφή ἔχει ὡς ἑξῆς:

Γιὰ τὴ σπορά πού μαζεύαζε γίνεσθαι
ἐνὶ χωρίῳ μόν ὡς ἑξῆς. Τὸν Ἰανουάριο
ἀρχίσαμε τὰ πρῶτα ὄργωματα ἐνὶ χωρίῳ
πὺν ἦσαν γιὰ τὴν σπορά. Τὸ δεύτερο ὄργω-
μα ἔδωκε τὸ διβόλιμα πρὸς νάναμε τὸν
Ἀπρίλιο ἢ Μαῖο. Ἐβασιλεύσαμε δὲ καὶ
σκαλίδες καὶ ἔβρασαμε τὰ καυδοῦ ὄργαν
ἢ δὲλε βρέσωμε τὸ βουχάρι. Ἀπὸ δὲλαν
ξερυνόσαν τὰ καυδοῦ. Ἐάν δὲν εἶχε
ψιμόνερα νὰ καυνοῦμε τίς καλουργιές, τίς
νάναμε τὸ πρῶτο βρόχια δὲν ξυνοῦμε.

AKAΔHMIA

AΘHNΩN

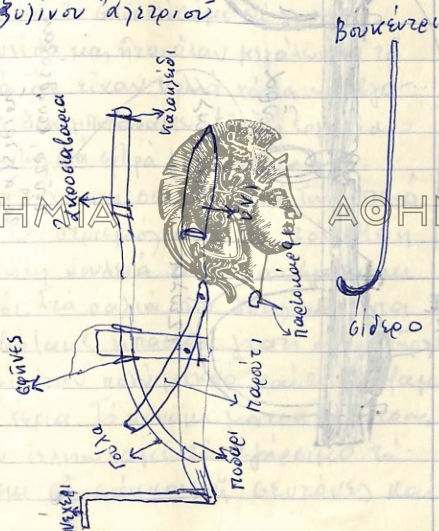
1910 Οκτώβριο. Έπειτα αρχίσαμε την
 επορά. Πρώτα αρχίζαμε και επέρναμε
 την γαρίνη (βρώμη) δεύτερο το κριθάρι
 τρίτο το ~~καλαμάρι~~ ~~καλαμάρι~~ ~~καλαμάρι~~ έπειτα κομμάτι
 και ρόβι. Έξοτες λαοφαί και άρακά
 όταν υπήρχε ούτε και λιπάσμα. Πρώτη
 φορά που έβαλα λιπάσμα για επαφέ-
 νη μου ήτο το έτος 1928. Αυτό το άφορα-
 βα από έμπορα ενός γειτονικού χωριού
 (Γέρμερη). Το κομμάτι των χωραφιών
 γινόταν με βρώμη και ζύζινο άλιζι.
 Το βρώμη ήταν δύο βόδια ή άρσενες
 ή και ανάμεικτα. Θέταμε επάνω βίους
 λαίμους (τραχήλους) τον ζύζινο βυθό
 βάφαμε τις βώλες και τούς συνδίαμε
 με το βυθό, με το άπλωσίδι. Στην
 μέση του βυθού βάφαμε τα λούρα και
 αυτά τα συνδίαμε με το καλαμάρι
 του ζυλίνου άλιζιού. Τώρα ήτα έτοιμα
 για να πλύνουμε χωράφι. Το άλιζι όμως

AKAΔHMIA

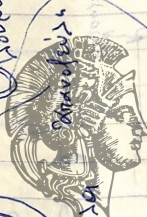
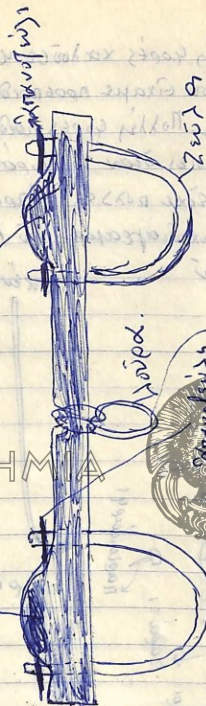

ΑΘΗΝΑΙ

δεν ἦτα γερὸ καὶ πολλὴ φορές χαλῶσε καὶ
 ἡμῖς μὴ γὰρ ἔργασι καὶ εἶχαμε προσπαθεῖ-
 σαι νὰ τοῦ γιάζωμε. Πολλὴ φορές παθαί-
 νοιμε μικροβιμὴν τίσις, ὅταν τοῦ χωράσι
 ἦσαν ἀνὴρ καὶ εἶχε πολλὰς πέτρας.
 Καὶ τότε παθαίνομε ἐκιδάραμα καὶ ἴσως
 καὶ θυμὸν ἀγριῶν

ἡ δὲ συνθεσὶς τῆς
 ἀποστολῆς ἐστὶν ὡς
 ἑξῆς

ἡ δὲ συνθεσὶς τῆς
 ἀποστολῆς ἐστὶν ὡς
 ἑξῆς

Τοὺς θυγᾶς καὶ τὰ ἀλγέριαι τὰ
ἑρζιανῶν τεχνίτες πᾶ καθόσαν ἢ
ἐὰ χωρὶς ἢ καὶ εἰς πόλεις.

Τὸ σπέρσιμο τοῦ καρπῶ μινόσαν
ἐὰ πεταγὰ μὲ τὰ χέρια μας. Φορῶσιν
μία ποδιά τῷ μινίσαμε ἀπὸ τὸ σακκί
καρπὸ καὶ τὸ σπέρνισαμε ἐὸ χωράφι.

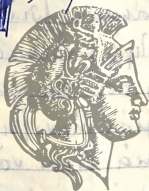
Ἐφρονίδα μας ἦτο ὅταν μινάτων τὰ
σπορά ἂν εἶχαν πολλὰ κόρρα νὰ βρά-
χωμε ὅσα μπορούσαμε. Αὐτὴ ἡ ἐραβία
προπαντὶς ἐὰ εἰσπὰ μινόσαν σπῶν.

Αὐτὰ εἶχα νὰ δοῦ πῶ γὰ τὴν σπορά
Ο θερισμὸς ἀρχίσει τὸν Μάη.

Ἡ πρώτη δουλειὰ εἶναι νὰ βράχωμε
τὸ ρόβι. Ἐὰ παλιὰ πᾶ σπῶσῃ εἶπαι
δὲν ἐβόλακε λίπαμα γιὰτὶ δὲν ὑπῆρχε
ἀλλὸ μινόσαν πολὺ μικρὸ καὶ τὸ βράφαμε
μὲ τὰ χέρια. Τὸ κάναμε μάτρω - μάτρω.

Ὅταν τελιώνουμε τὸ ἐλέρσιμο τὸ
βράφαμε ἐὶ βάικους ἢ βενζόνες καὶ

AKAΔHMIA

AΘHNΩN

τὸ πηλίνουμε ἐπὶ ὅλων. Ἄλλο ψυχαυθῆ
ὅπως ἔχωμε τὴν ὁρμήν ἐξοῖσιναι γιὰ
τὸν εἶχμα.

Πρῶτα ἀπὸ τὰ ἐπαρκύνα (επιπρά) ἔσσει,
ἵαμε τὸ κριθάει μὲ τὸ φρεσάνι πᾶν ἡγο
ὅπως καὶ εἴμεθα. Ἐκάνουμε 4-5 μάζια
κιὰ χημαλῖα. Ἐπειτα εἰς μαφύσαμε καὶ
ἐκάνουμε τὰ δερμάτια πᾶν τὰ δένουμε
ἢ μὲ τὸ πιό μακρὸ ἐπαρκύνο καὶ μαλῖα
ὅλιγο χλωρὸ ἢ ἂν δὴν εἰσεύσασκε κατὰ
λυτὸ μὲ κλαδί κρηκῶν δάμνην
ὅπως ἀφινκαλῖ. Τὸ ^{ἐπὶ τῶν ἐπὶ τῶν} ἐπαρκύνο
ἐπαρκύνου, τὸ λῆγουμε δερμάτια,
τῶν θερμῶν, χιχοδῖες. Ἐπὶ θέρματι
εἰς ἀφινκαλῖ, δὴν εἰς λαίσαμε ὅλη, μὲ εἰς
μεγάλην ἐπὶ τὸ ἴδιο μέρος ἄλλοι καὶ ἀπὸ
τὰ δύο μέρη, ἀληθαίως τὸ λέμε.
Μετά ἀπὸ τὸ κριθάει, θερψάμε τὸ γάρι
καὶ τὴν λαγῆν. Ὅταν ἐλκεύωναι τὸ θέρ-
μας μεταγερῶμε μὲ τὰ γαῖδουράκια

AKAΔHMIA

AOHNΩN

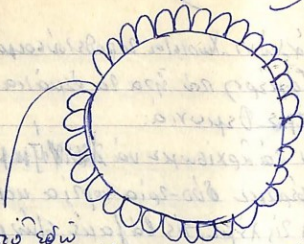
τὰ δέματ' αὐτὰ ἐλὼν ἑλπίσας ποδοθεύουσαι
τὸ καὶ εἶδος. Τὸ μὲν γὰρ ἦν τὰ δέματ' αὐτὰ
τῶν παλαιῶν ἐλὼν ἑλπίσας.

Τὸ δὲ αὐτὸ πρὶν νὰ ἀρχίσωμεν νὰ ἀντιπαραστήσωμεν
τὸ φησὶν ἡμεῖς. ἔφαμε δύο-τρία φορτὰ κοπρὰ
βοδῶν, βουτζίς τις τις, τις βάρβαρος ἑλὼν κίον
τῶν ἑλπίσας τις μαλακάμεν καὶ μετὰ ποσούρους
ἀντίπαλον τὸν μπαλὼν τοῦ ἑλπίσας κατὰ
καὶ τὰ πρᾶτα. Ὅταν ζερενίσαν ἦτο ἔτοιμο
νὰ ρίξωμεν παρὰ νὰ τὰ ἀντιπαραστήσωμεν.

Τὸ καινουργιὸν αὐτὸν, ὅπου δὲν εἶχε, τὸ ἔβανεν
ἐλὼν πρὸ κατὰ πρὸ χωρὰς τοῦ, ἡδὺν κίον
πρὸ νὰ τὸ δένει ὁ ἑλπίσας πρὸ πρὸν τοῦ ὁδύσας.
Χαράσαμεν ἕνα κίον ἐλὼν χωρὰς. Μετὰ
βάρβαρος τὸ κίον ἦν ὁ πόντος ἢ καὶ παρὰ πρὸν
τοῦ κίον μετὰ ρίχναμε νερόν καὶ ἔπειτα
βάρβαρος τὸ κίον καὶ τὸ παρὰ πρὸν γὰρ νὰ κατὰ πρὸν
τὸ κίον. Ὅταν γένονεν βάρβαρος πρὸν τοῦ
πρὸν. Ὅταν γένονεν ὅτι καὶ εἰσελθὼν τὸ κίον
βάρβαρος τις βουτζίς τῶν πρὸν καὶ τὸ πρὸν.

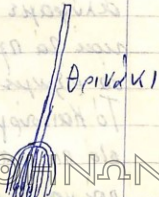
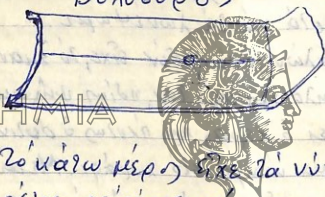
ῥαχὺνι 7

χαλαδί χων
να συμπλύνων ῥόσπασθ
εἰς ῥχωνε

Ἀπὸ ἐδῶ
ἐφάνηκε ἕνα πορὸ σπηλὸ ἴσμε νὰ μπαῖνον
οἱ ῥιθωποη καὶ ῥα ἥλ.

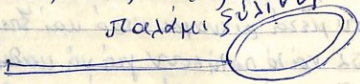
Βολόσυρος

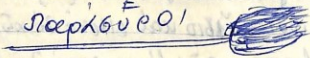
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ῥοῦαῖω μέρῃ εἶχε ῥὰ νύχια δη κομμάτια
πείρη σείρη-σειρη
παλάμι ζύλινη

παρὰ τοῦ 01

τριών μας και το χρόνο ή το έργο. Ριχνάμε
 το βαρό στο πάχη 10-20 πόντους και το άνω
 νίφμε με βολούρους που λiz έβαναν βόδια
 στις άκρη δώ άλωνιόσαν γιαυτό το φέρναμε
 δίνω κέση με το δικάλι. Όταν τελίωνε
 ο αλωνισμός το μαρίζαμε (καρό-άχυρο)
 κατά μήκη του άλωνιού και μαλίστα ο
 χωρής να έχει χωρόν καδίως του τόν άγρου.
 Το λίχνισμα γινόσαν με δεινάκια και τα
 κόντζαλα τα έβαναν γυνάικες με παρώ-
 ρους γινομένους από άγροδάρους. Όταν
 ξεχωριόταν ο καρπός τον κύνεμε χωρό
 κύνεμε στην βάση κύνετο και ένα αχυρό
 κή έμερρώνεμε τα δεινάκια παρώρα παλάνη.
 Με βακκιά το φέρναμε στην αποθήκη του
 επιτιού μας. Για να ξεχωρίσωμε τον
 καρπό από τα κόντζαλα χρεώμοποτού άμε
 των βολιόρα. Τα κόντζαλα όλων
 των επιρωών τα ξαναλωνίναμε και
 ξεπέρναμε τον καρπό, μιγάδι ήταν.
 Τέλος

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

Γιὰ φωτιές δὲν ξέρω πολλὰ πράγμα-
τα. Μόνο τὴν εὐηθία νὰ κλῆμε
τὸν Γιούδα πού ἔχωμε μέχρι καὶ ση-
μεῖρα ξέρω. Δηλαδή τὸ μεγάλο
θαλάσσιο μαγὺν εὐηθῶν νέος
καὶ παιδιά ξύγα ἢ εἰς τὴν ἀδελφὴν
ἢ καὶ εἰς τὴν ἀδελφὴν καὶ εἰς τὴν ἀδελφὴν
καὶ λέγοντες ὡς καὶ τὸν Γιούδα.

Τὸ ὕδωρ φέρεται ἐκ τὴν ἀδελφὴν
τῆς ἑκκλησίας. Πολλὰ φορὲς πηδῶν
τὴν βίβλιν ἐκκλησίας καὶ κλέβοντα

τὰ βιβλία. Αὐτοὶ μόνο ξέρω.

Ἡ εὐηθία αὕτη ἔχει εἰς τὸ χωρίον
Μάκρες - Καὶ νυνεὺς - Θεοκρίτου
Κρήτης. Ὁ πληροφοριοδότης ἦτο
ὁ Χριστοδῶς IV. Ταμπακούκη ἑθελῶς,
73 ἐτῶν ἀπόφοιτος δικηγορικοῦ καὶ
παιδαγωγικοῦ.

[Εὐχολογῶς Χριστοδῶς Νικόλαος διδά-
σκει. Ἡ εὐηθία αὕτη ἔχεις τὸ ἀπο

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ